T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

YAŞLILIK ATÖLYESİ

20-21 Ekim 2015 | İstanbul

TEŞEKKÜR BELGESİ

Sayın: *Yrd. Doç. Dr. Şerif Esendemir*

20-21 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi'nde düzenlenen **Yaşlılık Atölyesi**'ne katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. İsmail Coşkun
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Sosyoloji Bölümü Başkanı
Sosyoloji Araştırma Merkezi Müdürü

İshak Çiftçi
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

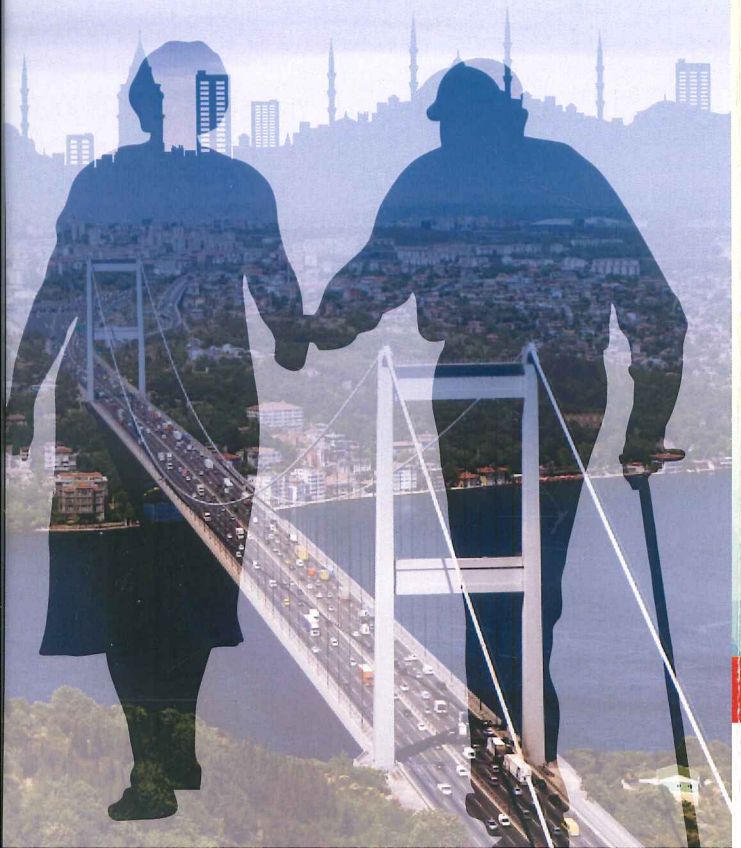
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

YAŞLILIK ATÖLYESİ

20-21 Ekim 2015 | İstanbul

Yaşlılık Atölyesi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Araştırma Merkezi, Galatasaray Üniversitesi ve İstanbul Şehir Üniversitesi'nin katkılarıyla, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının desteğiyle düzenlenmektedir.

Türkiye'de yaşlılık ve yaşlanma alanında çalışan akademisyenleri, kamu kurum ve kuruluşlarını, STK'ları ve özel sektör çalışanlarını bir araya getirerek yaşlılık meselesini çeşitli boyutları ile ele almayı amaçlayan Yaşlılık Atölyesi, 20-21 Ekim 2015 tarihlerinde İstanbul Üniversitesi'nin Beyazıt'taki Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilmektedir.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

İletişim :

Tel : 0212 455 57 00 / 15773

Web : www.yaslilik.org / edebiyat.istanbul.edu.tr/sosyolojimerkezi

E-posta : yaslilikatolyesi@yaslilik.org/sosyolojimerkezi@istanbul.edu.tr

Twitter : twitter.com/yaslilikatolye - @IUSosyolojiAras

www.yaslilik.org

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi · İstanbul Üniversitesi · Galatasaray Üniversitesi · İstanbul Şehir Üniversitesi

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

YAŞLILIK ATÖLYESİ

20-21 EKİM 2015 İSTANBUL

İstanbul Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi

YAŞLILIK ATÖLYESİ PROGRAMI

20-21 Ekim 2015 | İstanbul

İstanbul Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi, Beyazıt

www.yaslilik.org

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi · İstanbul Üniversitesi · Galatasaray Üniversitesi · İstanbul Şehir Üniversitesi

20 Ekim 2015 Salı

Kayıt (09.30-10.00)

Açılış Konuşmaları (10.00-10.30)

Prof. Dr. İsmail Coşkun, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Başkanı ve Sosyoloji Araştırma Merkezi Müdürü*

Prof. Dr. Halis Yunus Ersöz, *İstanbul Üniversitesi Rektör Yardımcısı*

İshak Çiftçi, *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü*

Açılış Oturumu (10.30-12.00)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Esin Küntay, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi*

Yaşlılık ve Kuşaklar: Disiplinlerarası Yaklaşımlar
Prof. Dr. Alan Duben, *İstanbul Bilgi Üniversitesi*

Türkiye'nin Demografik Dönüşümü ve Yaşlanma
Prof. Dr. Banu Akadlı Ergöçmen, *Hacettepe Üniversitesi*

Yaşlılık ve Güncel Sosyal Hizmet Uygulamaları
Prof. Dr. İlhan Tomanbay, *Hacettepe Üniversitesi*

Yaşlanan İnsanın ve Toplumun Bugünü ve Geleceği: Gerontolojinin Ödevleri ve Müdahale Olanakları
Prof. Dr. İsmail Tufan, *Akdeniz Üniversitesi*

I. Oturum (14.00-15.30)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Didem Danış

Türkiye'de Orta Yaşlı Bireylerin Gelecekteki Yaşam Aranjmanlarına Dair Tercihleri
Doç. Dr. Sutay Yavuz, *Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü*

İslam İşbirliği Teşkilatı Üye Ülkelerinde Yaşlıların Durumu
Dr. Nilüfer Oba, *The Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries*

Yaşlılıkta Toplumsal Cinsiyet, Sınıf ve Sosyokültürel Çeşitlilikler: Yerel Yönetimlere Öneriler
Doç. Dr. Özgür Arun, Ayşen Aydemir, Çağrı Elmas, Melik Emre Yaşar, *Akdeniz Üniversitesi*

Yaşlılarda Mekân Algısı: Yerinde Yaşlanmayı Destekleyecek Düzenlemeler
Prof. Dr. Velittin Kalınkara, *Pamukkale Üniversitesi*

II. Oturum (16.00-17.30)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Özgür Arun

Yaşlılıkta Sosyal Dışlanma
Prof. Dr. Aylin Görgün Baran, Arş. Gör. Zeynep Kurnaz, *Hacettepe Üniversitesi*

Yaşlılıkta Güçlenme ve Dirençliliğin Farklı Dinamikleri
Prof. Dr. Sibel Kalaycıoğlu, *Ortadoğu Teknik Üniversitesi*

Yaşlı İhmal ve İstismarının Saptanması ve Araştırılması Sorunları
Arş. Gör. Aslı Aydemir, *İstanbul Üniversitesi*

Yaşlılara Yönelik Ayrımcılık, Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık ve Sınıf İlişkisi
Arş. Gör. Berfin Varışlı, *Maltepe Üniversitesi*

21 Ekim 2015 Çarşamba

III. Oturum (A Salonu 10.00-11.15)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Korkut Tuna

Türkiye'de Kuşaklararası Uzlaşımsal Dayanışma Dinamiklerinin Değerlendirilmesi
Prof. Dr. Emine Özmete, Arş. Gör. Burcu Özdemir, *Ankara Üniversitesi*

Aileye İlişkin Araştırma Konularının Değişimi
Dr. İkuko Murakami, *Akdeniz Üniversitesi*

Değişen Dünyada Aile Değerleri ve Yaşlılık
Yrd. Doç. Dr. Sevim Atilla Demir, *Sakarya Üniversitesi*

Türkiye'de Aile Yapısı ve Yaşlılık
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih Aysan, *İstanbul Şehir Üniversitesi*

III. Oturum (B Salonu 10.00-11.15)

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet Akif Karan

Genç Yaşlılarda Sosyoekonomik Durum Ölümleri Belirler mi?
Prof. Dr. Reyhan Uçku, *Dokuz Eylül Üniversitesi*

Bireyselleştirilmiş İlaç Eğitiminin Yaşlıların İlaç Kullanma Uyumuna Etkisi
Prof. Dr. Ayla Bayık Temel, Tayyibe Gök, *Ege Üniversitesi*

Yaşlı Politikalarında Sağlığın Yeri
Dr. Nurgül Kocakoç, *Kamu Hastaneleri Kurumu*

Geriatri Polikliniğine Başvuran Bireylerin Kapsamlı Geriatrik Değerlendirme Uygulamasından Memnuniyet Düzeyleri
Doç. Dr. Fatih Tufan, *İstanbul Üniversitesi*

IV. Oturum (A Salonu 11.30-12.45)

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Harun Ceylan

Mekândan Doğru Yaşlılığı Okumak: Yeni Bir Mekân Gerontolojisine Doğru
Yrd. Doç. Dr. Şerif Esendemir, *Yıldız Teknik Üniversitesi*

Evde ve Kurumda Yaşayan Yaşlıların Yaşam Koşulları ve Aktif Yaşlanma Durumlarının Değerlendirilmesi
İrem Tufan, Beste Gözenoğlu, *Kızılay*

Yaşlanan Dünyada Kurumsal Bakım Evde Bakımın Karşıtı mıdır?
Doç. Dr. Nil Tekin, Zekeriya Alan, *Narlıdere Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi*

Yaşlanma ve Entegre Yaşam Hizmetleri
Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu, *Hablemitoğlu Ankara Enstitüsü,*
Öğr. Gör. Uzm. Seray Öner, *İstanbul Bilgi Üniversitesi*

IV. Oturum (B Salonu 11.30-12.45)

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Fatih Aysan

Kırsal Kesimde Yaşayan Bakıma Muhtaç Yaşlılara Dönük Evde Bakım Hizmetleri: Sakarya İli Taraklı İlçesi ve Köyleri için Bir Model Önerisi
Prof. Dr. Ali Seyyar, *Sakarya Üniversitesi, Aynur Yumurtacı, İstanbul Üniversitesi*

Sosyoekonomik Farklılıklar ve Yaşlanma Karşıtı Davranışlar: Kadınların Anti-aging Pratikleri – Antalya Örneği
Yrd. Doç. Dr. Nilüfer Korkmaz Yaylagül, Yrd. Doç. Dr. Suzan Yazıcı, Gülgün Gündüz
Cem Oktay Güzeller, *Akdeniz Üniversitesi*

Bir Tüketici Olarak Yaşlılar ve Gümüşhane Örneği
Yrd. Doç. Dr. Muhammet Ali Köroğlu, Yrd. Doç. Dr. Cemile Zehra Köroğlu
Arş. Gör. Gökçepınar Aksoy, *Gümüşhane Üniversitesi*

V. Oturum (A Salonu 14.00-15.15)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Yusuf Adıgüzel

Metropolde Yaşlanmak: İstanbul Örneği
Yrd. Doç. Dr. Murat Şentürk, *İstanbul Üniversitesi*

Türkiye'de Yaşlıların Çocuklarına Coğrafi Yakınlığı ve Belirleyenleri
Arş. Gör. Berna Şafak Zülfikar Savcı, *Çankırı Karatekin Üniversitesi*
Arş. Gör. Ayşe Abbasoğlu Özgören, *Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü*

Arafta Kalan Yaşlılar: Kırdan Kente Göçün Yaşlılara Etkisi
Yrd. Doç. Dr. Zuhal Güler, Yrd. Doç. Dr. Doğancan Özsel, Doç. Dr. Nuran Güler
Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Hollanda'daki Türklerin Aktif Yaşlanma Tecrübeleri
Doç. Dr. Yusuf Adıgüzel, Ferhan Saniye Palaz, *İstanbul Üniversitesi*

V. Oturum (B Salonu 14.00-15.15)

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Yücel Bulut

Yaşlı Mahpuslar
Berivan Korkut, *Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği*

Arrugas ve Mary&Max Animasyonlarında Yaşalmışların Günlük Temsilleri
Volkan Yücel, *Beykent Üniversitesi*

Yaşayan Ömürler Belgeseli
Ayfer Gökşen, *Kartal Anadolu Huzurevi ve Bakım Merkezi*

VI. Oturum (A Salonu 15.30-16.45)

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Murat Şentürk

Kurumda Yaşayan Yaşlılarla Üniversite Öğrencilerinin Buluşması: "Kuşaklar Köprüsü Projesi"
Refika Yazgaç, Müge Şanal, *YÖRET Vakfı*

Destekleyici Aile Modeli
Erkan Kılıç, *Bursa Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü*

Aktif ve Akıllı Yaşalma Projesi
Prof. Dr. Nursel Telman, *Maltepe Üniversitesi*

Dostluk Kapısı Projesi
Mehmet Tuncel, *Bursa Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü*

Kapanış ve Değerlendirme (A Salonu 17.00-17.30)

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

YAŞLILIK ATÖLYESİ

20-21 EKİM 2015 İSTANBUL
İstanbul Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi

YAŞLILIK ATÖLYESİ
BİLDİRİ ÖZETLERİ

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Araştırma Merkezi
Adres: Ordu Cad. No:196, 34459 Beyazıt – İstanbul
Tel: 0212 455 57 00 / 15773
Web : http://edebiyat.istanbul.edu.tr/sosyolojimerkezi/
E-posta: sosyolojimerkezi@istanbul.edu.tr

Yaşlılık Atölyesi
Bildiri Özetleri

Baskı: Ekim 2015
Yayına hazırlayanlar: Reyyan Beyza Altan ve Büşra Turan
Tasarım: Selim Cayık ve Defne Duran

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de Orta Yaşlı Bireylerin Gelecekteki Yaşam Aranjmanlarına Dair Tercihleri	7
İslam İşbirliği Teşkilatı Üye Ülkelerinde Yaşlıların Durumu	8
Yaşlılıkta Toplumsal Cinsiyet, Sınıf ve Sosyokültürel Çeşitlilikler: Yerel Yönetimlere Öneriler	9
Yaşlılarda Mekân Algısı: Yerinde Yaşlanmayı Destekleyecek Düzenlemeler	10
Yaşlılıkta Sosyal Dışlanma	11
Yaşlılıkta Güçlenme ve Dirençliliğin Farklı Dinamikleri	12
Yaşlı İhmal ve İstismarının Saptanması ve Araştırılması Sorunları	13
Yaşlılara Yönelik Ayrımcılık, Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık ve Sınıf İlişkisi	14
Türkiye'de Kuşaklar Arası Uzlaşmaya Dayalı Dayanışma Dinamiklerinin Değerlendirilmesi	15
Aileye İlişkin Araştırmalarda "Yaşlı" Algısının Dönüşümü	16
Değişen Dünyada Aile Değerleri ve Yaşlılık	17
Türkiye'de Aile Yapısı ve Yaşlılık	18
Genç Yaşlılarda Sosyoekonomik Durum Ölümleri Belirler mi?	19
Bireyselleştirilmiş İlaç Eğitiminin Yaşlıların İlaç Kullanma Uyumuna Etkisi	20
Yaşlı Politikalarında Sağlığın Yeri	21
Geriatri Polikliniğine Başvuran Bireylerin Kapsamlı Geriatrik Değerlendirme Uygulamasından Memnuniyet Düzeyleri	22
Mekândan Doğru Yaşlılığı Okumak: Yeni Bir Mekân Gerontolojisine Doğru	23
Evde ve Kurumda Yaşayan Yaşlıların Yaşam Koşullarının ve Aktif Yaşam Koşullarının Değerlendirilmesi	24
Yaşlanan Dünyada Kurumsal Bakım Evde Bakımın Karşıtı mıdır?	25
Yaşlanma ve Entegre Yaşam Hizmetleri	26
Kırsal Kesimde Yaşayan Bakıma Muhtaç Yaşlılara Dönük Evde Bakım Hizmetleri: Sakarya İli Taraklı İlçesi ve Köyleri için Bir Model Önerisi	27
Sosyoekonomik Farklılıklar ve Yaşlanma Karşıtı Davranışlar: Kadınların Anti-Aging Pratikleri Antalya Örneği	28
Bir Tüketici Olarak Yaşlılar ve Gümüşhane Örneği	29
Metropolde Yaşlanmak: İstanbul Örneği	30

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de Yaşlıların Çocuklarına Coğrafi Yakınlığı ve Belirleyenleri	31
Arafta Kalan Yaşlılar: Kırdan Kente Göçün Yaşlılara Etkisi	32
Hollanda'daki Türklerin Aktif Yaşlanma Tecrübeleri	33
Yaşlı Mahpuslar	34
Arrugas ve Mary& Max Animasyonlarında Yaşalmışların Günlük Temsilleri	35
Yaşayan Ömürler Belgeseli	36
Kurumda Yaşayan Yaşlılarla Üniversite Öğrencilerinin Buluşması: "Kuşaklar Köprüsü Projesi"	37
Destekleyici Aile Modeli	38
Aktif ve Akıllı Yaşalma Projesi	39
Dostluk Kapısı Projesi	40

Mekândan Doğru Yaşlılığı Okumak: Yeni Bir Mekân Gerontolojisine Doğru

Yrd. Doç. Dr. Şerif Esendemir[30]

Özet

Dünya nüfusu gün geçtikçe biraz daha yaşlanmaktadır. Doğum oranlarının düşmesi ve ortalama yaşam süresinin artması bunun bariz göstergeleridir. Yaşlı nüfus oranı ise ülkeden ülkeye ve hatta bölgeden bölgeye değişmektedir. Gelişmiş ülkeler nispeten daha fazla 65 yaş ve üzeri bir nüfusa sahiptirler, ancak yaşlı nüfusun en hızlı artığı ülkeler gelişmekte olan ülkelerdir. Türkiye de genç bir nüfusa sahip olmasına rağmen, sosyodemografik bir dönüşüm geçirerek, yaşlı nüfusu giderek artan ülkeler arasında yer almaktadır. Dolayısıyla son zamanlarda dünyada olduğu gibi burada da yaşlıların sorunlarına dair farklı arayışlarda bir artış gözlenmektedir. Bu arayışlardan birisi hiç şüphesiz ki yaşlıların mekânla ilişkisini irdeleyen mekân gerontolojisidir.

Mekân gerontolojisi, bir nevi "mekânın mahkûmları" olarak görülen yaşlıların bazı teorisyenler tarafından "tam gözetim kurumları" kategorisinde değerlendirilen huzurevinde kalış mecburiyetlerini, "yerinde yaşlanma" gibi bunun alternatiflerini ve emekli yaşlı cemiyet ağları oluşturma arayışlarını incelemektedir. Bu nedenle, bu çalışmamızda mekân gerontolojisinin bu üç parametresi üzerinde durularak yaşlıların mekânla ilişkisi ve ona referansla nasıl bir aidiyet oluşturduklarını incelemek amaçlanmaktadır.

Sağlıklı/aktif günlerinde mekânın hâkimi olan insanoğlunun, yaşlanmayla birlikte nasıl bir dışlanmaya, sosyal izolasyona ve yalnızlığa maruz bırakıldıkları huzurevleri örnekleri üzerinden araştırılmıştır.

Dolayısıyla araştırmanın örneklemi İstanbul'da bulunan otuz huzurevi olmuştur. Bu huzurevlerinin devlete bağlı, farklı mensubiyetlere ait ve özel olma özelliklerine azami önem gösterilmiştir. Söz konusu huzurevlerinin yöneticileriyle araştırma yöntemi olarak derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Kartopu metoduyla görüşme yapılan yöneticilerin tavsiye ettiği başka yöneticilere gidilmiştir. Bu mülakatlardan elde edilen veriler/bulgular nitel bir analize tabi tutulmuştur.

Anahtar Kavramlar: Mekân Gerontoloji, Yaşlılık, Huzurevi, Sosyal Politikalar, Göç.

[30] Yıldız Teknik Üniversitesi, serifesendemir@gmail.com

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

www.yaslilik.org

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

T.C. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ 1453

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ